

27 ליולי 2015

בפקס: 03-5258085

לכבוד
מר גדי אריאלי, מנכ"ל מפלגת הליכוד,
מ"מצודת זאב" ברחוב קינג ג'ורג' 38,
תל אביב

א.נ.,

הנדון: דו"ח ביקורת בעניין חריגה מתקציב הבחירות וחשד לכאורי להפרת חובת הגילוי בפני חברי ועדת הכספים

מכוח סמכותי שבסעיף 131 לחוקת המפלגה, הנני לפנות כלפיך כדלקמן:

1. מר שלמה פילבר כיהן כנושא משרה (גזבר מורשה חתימה וראש מטה הבחירות של מפלגת הליכוד) במסגרת הבחירות לכנסת ה-20. במסגרת הליכי בחירות אלו, ועדת הכספים שבמזכירות המפלגה, אישרה לטובתו של מר פילבר, סכום תקציבי של 36 מיליון ₪ לערך (וזאת, לאחר דין ודברים בינו לבין יו"ר המזכירות – שבגדרם הוא ביקש מחברי המזכירות להגדיל את התקציב של מטה הבחירות מסכום של 32 מיליון ₪ לסכום של כ-36 מיליון ₪).
2. כעת ולאחר תום מסכת הבחירות, התברר כי מטה הבחירות בראשותו של מר פילבר, התחייב ואף ביצע תשלומים בסך של 45.5 מיליון ₪, חרף ההגבלה שהוצבה באופן מפורש מצד ועדת הכספים שבמזכירות המפלגה (שרק לה הייתה הסמכות הבלעדית לקביעת גובה תקציב מטה הבחירות, כאמור בפסק דינו של בית הדין הפנימי של המפלגה בעתירה מס' 1292/15 שי גלילי ני בנימין נתניהו). לא זו אף זו, אלא שנטען כי כבר בעת שמר פילבר ביקש את העלאת גובה התקציב (מסך של כ-32 מיליון ₪ לסך של 36 מיליון ₪ כאמור לעיל), כבר אז היה בידיעתו כי מטה הבחירות התחייב והתבסס על תקציב בסכום הקרוב ל-36 מיליון ₪, וזאת תוך חריגה מסמכותו באותה עת.
3. אי לכך, ונוכח עובדות לכאוריות אלה, פניתי בכתב למר פילבר לשם קבלת תגובתו (וכן לקבלת נתונים ומידעים שבחזקתו), בשלוש הזדמנויות שונות: האחת, בשליחת פנייתי בדואר אלקטרוני, באמצעות פקידה ממשדרו של המשנה למנכ"ל המפלגה, ואולם פקידה זו הצהירה כי מר פילבר סירב לאשר את קבלת הדואר האלקטרוני ואף ציין בפניה כי אין לו עניין בקבלת הודעות ממנה; השנייה, בשליחת הפנייה בדואר רשום לכתובת המגורים, שאותה מר פילבר מסר בעת בקשתו להתמנות כמורשה חתימה של מטה הבחירות – אולם, דבר דואר זה חזר מהסיבה: "מען לא ידוע"; השלישית, בשליחת שליח מיוחד לכתובת מגוריו הנוספת של מר פילבר – תוך שהשליח הצהיר כי מסר ידנית את פנייתי למר פילבר אך זה האחרון סירב לחתום על דבר קבלתו.
4. מר פילבר העניק תגובתו ביום 21.7.15, ובגדרה הוא טען כי אין בכוונתו לתת מענה או תשובה עניינית לעובדות הלכאוריות שתוארו לעיל, הואיל ותוכן הפנייה התבססה על שמועות, והיות וכבר גובשה דעה קדומה נגדו מצד המוסד לביקורת - בשילוב רשלנות ואי הבנת מקצוע

ביקורת הפנים מצידו, וכן תוך ציון העובדה כי פנייתי אליו מציגה "משהו בין עיתונאי חובבן לשופט מתוסכל, מאשר פניה של מבקר פנים מקצועי למבוקר". עוד ציין מר פילבר בתגובתו כי הטיעונים הלכאוריים שהועלו כנגדו הם חסרי כל תשתית ראייתית (תוך שהוא נמנע מליתן גירסה נגדית על אף שהיה גזבר מטה הבחירות שהחזיק בכל המידעים והמסמכים הרלוונטים), ואף טען כי מעת שהועלו חשדות פלילים כנגדו הרי שהיה עליי להעביר את העניין ליועץ המשפטי לממשלה כדי שלא "אשבש חקירה".

בסיפא של תגובתו דאג מר פילבר לזרוע "אזהרות ואיומים" כלפיי, וזאת בנוסח הבא: "ולסיום אני מזהיר ומתריע אותך כי כל מסמך שבחתימתך שיטיל דופי ביושרי, נאמנותי או דרך עבודתי ושיהיה בו האשמה, קביעה או הטלת כתם או דופי. ככל שלא יהיה מבוסס ע"פ כל כללי המינהל הציבורי, כללי הביקורת והחוק – יגרור בעקבותיו תביעת דיבה אישית כלפיך בגובה של מאות אלפי שקלים".

5. נוכח תגובתו זו של מר פילבר, ובטרם אתייחס לגופן של הטענות והחשדות שהועלו בפנייתי האמורה, ארצה לציין כי תגובתו זו של מר פילבר איננה יכולה שתתקבל על הדעת, והיא בבחינת "דין עצמי" של מבוקר, אשר מחליט על דעת עצמו שלא ליתן תגובה עניינית ולא להמציא מידעים לפי דרישת מבקר הפנים, באיטולה של הטלת דופי בהתנהלותו וייחוס לחובתו "דעה קדומה" או רשלנות בביצוע עבודתו.

דומה הדבר לבעל דין בערכאה שיפוטית אשר סבור כי קיימת "דעה קדומה" אצל המותב שבפניו עניינו נידון; האם אותו בעל דין יהא רשאי שלא ליתן כל התייחסות עניינית להליך, רק משום שהוא סבור, על דעת עצמו, כי קיימת דעה קדומה כאמור לעיל? האם זה יהא רשאי לעשות "דין עצמי" ולהימנע מלהשתתף בדיון רק מחמת העובדה כי הוא סבור באופן סובייקטיבי שהמותב הוא בעל "דעה קדומה"?

פשיטא, שהתשובות לפלוגתאות אלה, נענו מכבר בשלילה נחרצת. אכן, מבוקר רשאי לעלות טרוניותיו כנגד עבודת מבקר הפנים, ולטעון את כל אשר על ליבו, אולם זאת במקביל למתן תשובות ענייניות לתוכן פניית מבקר הפנים וכן במקביל להמצאת המסמכים והמידעים שהתבקשו מצד המבקר. בשום פנים, אין להשלים עם מצב דברים שבו גוף מבוקר ירשה לעצמו שלא לשתף פעולה עם מבקר הפנים (ולהימנע מלהמציא לעיונו את המסמכים והמידעים שנתבקשו ואף להימנע מליתן תגובה עניינית) בתואנה כי קיימת "דעה קדומה". שהרי ממה נפשך? ככל שהמבוקר סבור כי קיימת "דעה קדומה" אצל מבקר הפנים, יכול הוא ליתן תגובה עניינית תוך המצאת המסמכים והמידעים, ובמקביל לעתור לבית הדין בעניין.

אולם, זאת לא עשה מר פילבר, אלא ביכר הוא להסתיר ולא להמציא את המידעים והמסמכים שנתבקשו, ואף נמנע מליתן כל תגובה עניינית כלל. תחת כל אלו, הוא בחר כאמור להלין על עבודת הביקורת ואף "לזרוע" איומים כנגד מבקר הפנים מתוך מטרה שזה האחרון יחשוש לבצע את תפקידו. התנהגות זו פסולה היא, ולא הייתה מתקבלת באף מוסד ציבורי (תוך שהיא גם עומדת בסתירה ישירה לסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, תשנ"ב-1992).

6. למען הסר ספק, ראוי שאבאר בשלב זה, כי טענתו של מר פילבר ל"דעה קדומה" מצידו, היא חסרת כל שחר, שכן בפנייתי המקדמת אליו, ציינתי מפורשות כי החשדות העומדים כנגדו הם לכאוריים בלבד עד לקבלת תגובתו ולקבלת המידעים שברשותו (ללא שנקבעו כל ממצאים). במידה ולא הייתי מציין חשדות אלו (לרבות האסמכתאות המשפטיות הנלוות

אליהם) במסגרת פנייתי המקדמית אליו, הרי שאז יכל היה הוא לטעון (ובצדק) כי זכותו למתן תגובתו בהכרח נפגמה (שכן, לא פורטו מלוא רכיבי הדו"ח העתידי בגדרי הפנייה המקדמית). משכך, ברור כי פנייתי המקדמית אליו תיארה את מלוא החשדות העומדים כנגדו, לשם שמר פילבר יוכל ליתן תגובתו וליתן התייחסותו לכל רכיב העלול פוטנציאלית להיכלל בדו"ח הביקורת הסופי. בוודאי, שאין בעצם אזכורם של החשדות הלכאוריים, כדי להעיד על "דעה קדומה" או "דעה נעולה" כל שהיא, בפרט כשמר פילבר יכל בנקל להפריך חשדות אלו על ידי מסירת המסמכים והמידעים הרלוונטים, ככל שאכן אין בסיס לתוכן החשדות כדבריו.

7. ויש לזכור, כי שלב הפנייה המקדמית, הוא מעין "שלב חקירתי", וממילא מר פילבר שכיהן כנושא משרה וכפונקציה הנתונה לבדיקתו של מבקר הפנים, אינו רשאי להימנע ממסירת המידעים ו/או תגובה עניינית ובמקביל לטעון "דעה קדומה" (עת שהוא עצמו מסתיר מידע). אין זה כאמור נהוג, כי נחקר ירשה לעצמו להימנע מלמסור מידעים לגוף החוקר, ולאחר מכן יטען כי על הגוף החוקר להתעלם מן החשדות שהועלו כנגדו.

ויצוין, כי בעניין החובה שהייתה על מר פילבר להמציא את המידעים ו/או המסמכים שנתבקשו הימנו, בגדרי פנייתי המקדמית, ראוי להפנות לפסק דינו של בית המשפט המחוזי בה"פ (מחוזי-ת"א) 35152-01-14 שי גלילי, עו"ד נ' מפלגת הליכוד, תק-מח 2014(3), 1252:

"...סעיף 4 לחוק הביקורת הפנימית מסמיך את המבקר לבדוק את תקינות פעולותיו של הגוף המבוקר, מבחינת שמירת החוק, הניהול התקין, טוהר המידות, חסכון ויעילות. המבקר מוסמך לבדוק את ניהול הנכסים וההתייבויות של הגוף המבוקר, ובכלל זה את הנהלת החשבונות שלו, דרכי שמירת הרכוש, החזקת הכספים והשקעתם. המבקר מוסמך לבדוק אם החלטות הגוף המבוקר נתקבלו על פי נוהלים תקינים. המבקר מוסמך גם לבדוק את תיקון הליקויים שעליהם הצביע מבקר המדינה... המסקנה העולה מכל האמור לעיל היא, שסמכויותיו של המבקר הפנימי של מפלגה הן רחבות וחלות על כל הכרוך בניהול ענייניה, נכסיה וכספיה, כולל גם תקינות אופן קבלת החלטות המתקבלות על ידה, להבדיל מתוכנן. עוד עולה מהאמור, כי יש לאפשר למבקר גישה חופשית לכל המאגרים, המסמכים והמידע המצוי ברשות הגוף המבוקר, וכי על המנהלים, האורגנים והעובדים של הגוף המבוקר לספק למבקר את כל המידע והמסמכים המצויים ברשותם. אלו הן "הנחות העבודה" שבבסיס חוק הביקורת הפנימית החל, כאמור, גם על מפלגות, אם באופן ישיר ואם בדרך של היקש... סירובם של המשיבים למסור את המסמכים ואת המידע שהתבקשו מהווה גם הפרה של הצהרתו המפורשת של היועץ המשפטי של המשיבה בפני בית הדין, "כי המבקר יקבל גישה לכל מסמך שידרוש" ולהוראתו המפורשת והחד משמעית של בית הדין, "כי כל מוסד ממוסדות התנועה חייב להעמיד לעיונו של המבקר כל מסמך וכל פריט מידע הדרוש לו למלאכת הביקורת" (העמוד שלפני האחרון לפסק הדין). במקום לקיים את הצהרת היועץ המשפטי של התנועה ובמקום למלא את הוראותיו המפורשות של בית הדין, נטלו המשיבים חירות לעצמם לתת לאותה הצהרה ולאותה פסיקה פירוש מצמצם ומפוקפק, שהתבסס על אדנים עובדתיים רעועים, כפי שהוכיחה חקירתו של המצהיר מטעמם, מר דואק. המסקנה הנובעת מכל האמור לעיל היא, כי על המשיבים להמציא לאלתר למבקר את כל המסמכים ואת כל המידע שביקש."

וראוי, באותו מעמד, גם לאזכר את הלכת בית המשפט העליון - בעע"מ 6013/04 - מדינת ישראל - משרד התחבורה נ' חברת החדשות הישראלית בע"מ. תק-על 2006(1), 14:

“חובתו של מבקר הפנים היא לקיים הליך ביקורת ראוי שכזה ולהפיק דו"ח מקצועי; חובתם של עובדי הציבור היא לשתף פעולה עם המבקר הפנימי על-מנת שיוכל להגשים את תפקידו. חובות אלה כולן אינן נתונות לרצונם הטוב ולנדיבות לבם של העושים בדבר; אלו הן חובות הקבועות בדין – הפרתן מלווה בסנקציות..חזקה על הגורמים כולם כי ימלאו את חובתם..”

8. עוד יש לציין, כי מר פילבר העיר, במסגרת תגובתו, שמערכת הנהלת החשבונות של מטה הבחירות לוותה בפיקוח חשבונאי של משרד רו"ח. דא עקא, כי דווקא הדיווחים של משרד רו"ח זה (אשר הועברו לוועדת המנגנון שבמזכירות המפלגה וליו"ר ועדת הביקורת - מר אביגדור הדר) הם אלו שהעלו את החשדות לכך שמר פילבר (כגזבר מטה הבחירות) חרג מהתקציב שאושר לטובתו בוועדת הכספים לעיל. דיווחים אלו כאמור, ביחד עם דבריו של יו"ר ועדת הביקורת במזכירות המפלגה (אשר קיבל דיווחים בזמן אמת על התנהלות מטה הבחירות), הם אלו שהעלו את החשדות לכך כי מר פילבר נמנע מלגלות לחברי ועדת הכספים את העובדה שבזמן שזה ביקש את העלאת התקציב, מטה הבחירות כבר היה מצוי בחריגה מהתקציב המקורי שאושר לטובתו.

מכאן, כי דווקא הליווי החשבונאי הוא זה שהוליד את החשדות האמורות מלכתחילה, ואין זה ברור הכיצד מר פילבר נאחז באותו ליווי כאמתלה להימנע מליתן תגובה עניינית ולהימנע ממסירת מידעים ומסמכים.

9. בכל מקרה, החשדות הלכאוריים שתוארו בפנייתי המקדימה, לא היו חסרי כל בסיס, עת שהם נגזרו מהדו"חות החשבונאיים שהוצאו ממטה הבחירות עצמו. ועל כן, לא היה רשאי מר פילבר להרשות לעצמו להימנע מליתן תגובה נגדית או להימנע מליתן התייחסות לחשדות אלו, תוך הטענה כי לחשדות האמורים אין כל בסיס. קל וחומר, כשמר פילבר עצמו היה הגזבר של מטה הבחירות וכל המידעים הרלוונטיים מצויים בחזקתו ובידיעתו.

ואגבית ראוי, בהקשר זה, להשאיל בהיקש מהדין האזרחי: כי מקום שכלל המסמכים והמידעים מצויים בחזקתו של מר פילבר (מעצם כהונתו כגזבר מטה הבחירות), הרי שמנוע הוא כיום מלטעון כי אין באפשרותו להתייחס לחשדות שהופנו כנגדו באותם דברים, ודי בעצם מארג ראיתי ראשוני (בדמות הדו"חות החשבונאיים שהוצאו ממטה הבחירות עצמו), כדי להעביר את "נטל התגובה" על כתפיו. זאת כאמור בע"א 6205/98 מייקל סקוט אונגר נ' דניאל עופר, פ"ד נה(5) 71, 82, (2001):

“..הלכה שמכבר היא שמקום שבו מוטל על תובע להוכיח עובדה המצויה בידיעתו הייחודית של הנתבע, לא תידרש מן התובע, בשלב הראשון, אלא כמות הוכחה קטנה עד שהנטל להוסיף ולהביא ראיות יוטל על שכמו של הנתבע..”

10. זאת ועוד, ספק בעיני אם מבוקר אשר מחליט שלא לשתף פעולה כליל עם מבקר הפנים, רשאי לעלות טענות כנגד אופן ביצוע עבודת הביקורת – ואפנה בהיקש ובאנלוגיה לדבריו של כבוד השופט (בדימוס) מישאל חשין בבג"צ 266/05 - פילנט יוסף ואח' נ' אל"מ דני עפרוני - סגן הפרקליט הצבאי ואח', פ"ד נט(4), 707:

”מי שכופר בסמכותו של הטריבונל אשר לפניו מובא הוא לדין, ומוסיף ומסרב לשתף עימו פעולה, נוטל על עצמו סיכון כי יורשע בדינו גם באין שיתוף פעולה מצידו. אדם אין זה ראוי כי יותן לו ליהנות משני עולמות: גם שלא לשתף פעולה וגם לטעון לאחר מכן טענות פרוצדורליות אלו ואחרות.”

ועוד אפנה בהיקש לדבריו של בית המשפט העליון - בע”א 3128/07 - השאם סייד ואח’ נ’ המכללה האקדמית הערבית לחינוך בישראל חיפה ואח’, תק-על 2009(4), 3344 :

”המערערים עשו דין לעצמם ולא הגיעו לשימוע השני לפני חבר הנאמנים. אין לקבל את טענתם של המערערים לפיה די היה במכתב ששלחו לחבר הנאמנים בו הם פירטו את הנימוקים בגינם הם סבורים כי חבר הנאמנים אינו מוסמך לערוך להם שימוע, שכן בכדי להיעדר מהשימוע היה עליהם לבקש צו מניעה... המערערים בחרו לנקוט בסעד עצמי שלא עמד לרשותם לפי דין ובכך כשלו באופן שהשמיט את הקרקע מתחת לתובענתם בשל אי מיצוי הליכים... ער אני - כחברי - גם לכך שהמדובר היה בשימוע לפני חבר נאמנים, שבו פועלים חברים אשר השתתפו בהליכי הדחה קודמים. ואולם, על פי כל ההשתלשלות שקדמה, היה על המערערים לבוא לשימוע, ולשמור את טענותיהם, ככל שיהיו עדיין, לעת אחרת.”

ובהקשר זה, אטעים גם כי משמר פילבר סירב להמציא את המידעים והמסמכים שנתבקשו הימנו, תוך סירובו ליתן התייחסות עניינית לסכומים ולחשדות שצוינו בפנייתי המקדמית (סכומים ועובדות המצויים בידיעתו מתוקף כהונתו כגזבר מטה הבחירות), הרי שבכך יש גם לראותו כמוותר על זכותו ליתן תגובה בטרם הוצאת דו”ח ביקורת זה, בהתאם לרציונאליים שנקבעו בדין האזרחי, לאמור:

”כאשר הרשות המנהלית מאפשרת זכות טיעון אך הצד הטוען לא מממש את זכותו במועד הנכון - לא נפגמים עקרונות הצדק ויש לראות זאת כויתור על זכות הטיעון” (ע”א 104/62 לנגליב נ. מלמד, פ”ד טז(3) 1875); דב”ע 98/3-231 ישראל גלבוע נ’ מדינת ישראל, ארצי לב(2) 139);

”חבר בתאגיד אינו יכול שלא למצות את זכויותיו הדיוניות בפני מוסדות התאגיד..ואח”כ לטעון כי נשללו זכויותיו הדיוניות והמהותיות שלא כדין. משוויתרו המבקשים/התובעים על זכותם להופיע באסיפה ולהעלות את טיעוניהם בפני המשתתפים באסיפה, אין מקום לאשר להם כעת לטעון כנגד ההחלטה שהתקבלה בבית המשפט.” (בש”א (מחוזי-חיפה) 15538/06 - השאם סייד ואח’ נ’ המכללה הערבית לחינוך בישראל ואח’, תק-מח 2007(1), 11576);

”כאשר הטוען מעצמו נמנע מהבאת ראיה ומהשמעת טענה, והוא מניח לדברים להתגבש כדרך שהוצגו על ידי הצד שכנגד, אין לדבר כלל על הזדמנות שלא ניתנה, כלשון החוק, ואפילו לא על הזדמנות שלא היתה, אלא על ‘הזדמנות שהוחמצה’.” (ע”א 785/82 גרסטל נ’ מבנה כפה חפץ בע”מ, פ”ד לו(3) 292, בעמ’ 298).

11. אם כן, ברי כי התואנות שעל בסיסן החליט מר פילבר שלא ליתן התייחסות עניינית ולהימנע מלמסור מידעים ומסמכים, לאו תואנות הן, ואין בתוכנן כדי להצדיק התנהלותו זו. ברם, במקרה דנן, מר פילבר עוד הגדיל עת שהוסיף את איומיו כלפי העומד בראשות המוסד

לביקורת (כפי שצוטט לעיל). ודוק, הימנעות מליתן התייחסות עניינית תוך השתתפות באיומים כלפי מבקר פנים (כדי להרתיעו מלבצע מלאכתו), הם מעשים שלא יעשו.

העיר על כך בית המשפט הגבוה לצדק בבג"ץ 5559/11 - משה ברגמן נ' שר התעשייה המסחר והתעסוקה ואח'. תק-על 2011(3), 5182:

"...מנהג חדש בא למדינה - תקיפה אישית של עובד ציבור במטרה להניאו ולהרתיעו ממילוי תפקידו - תוך "פשפוש" בעברו, הדלפת תכתובות דוא"ל פנימיות ממשרדו..ואף הפעלת חוקרים פרטיים..לטעמי, שומה על בית המשפט לצאת חוצץ נגד התופעה של הכפשת עובדי ציבור והטלת מורא עליהם במסווה של חשיפת שחיתות ולוחמה למען טוהר המידות (השוו בג"צ 6259/10 העמותה לקידום דרך אחרת נ' שר האוצר (לא פורסם, 13.12.2010), בפסקה 8 לפסק דינו של השופט גרוניס)."

ואף אני בעצמי כבר ציינתי בעבר, בגדרי דו"ח ביקורת "ממצאי דו"ח ביקורת על תלונה", מיום 25.11.13, את הדברים הבאים:

"...אין זה מקובל כי אדם המתבקש למסור תגובתו לפניית המבקר, ינקוט באיומים כלפיו לשם ניסיון לסיכול עבודת הביקורת, ועוד בהוספת השמצות בעלמא שכל תכליתן היא לנסות ולהניא את המבקר מלבצע תפקידו...לא ברור, אפוא, מהיכן נשאבה התעוזה של חבר מפלגה לנקוט בלשון של איומים כנגד גוף חוקר במפלגה, וזאת רק משום שזה האחרון מבצע מלאכתו כדיון. דומה, כי במפלגה השתרשו נורמות בלתי ראויות שהעניקו תחושה לגופים המבוקרים לסבור כי במפלגה עצמה "אין דין ואין דיין" (ספר שופטים, פרק י"ז, פסוק ו'), וכל חבר יוכל לאיים על הגופים הרגולטורים ולהניאם מלבצע עבודתם (רק משום היותו בעל מעמד מיוחד). נורמות אלה כאמור, יש למגרם מן השורש, ואסור למפלגה לאפשר לכל חבר (יהא מעמדו אשר יהא) לנקוט באיומים כנגד כל גוף במפלגה רק משום שזה האחרון מבצע את תפקידו, קל וחומר כשמדובר על גוף מפקח שכל תפקידו הוא לעמוד על משמר כללי "המינהל התקין". ככל שלאותו חבר קיימת הסתייגות מעבודת אותו מוסד או אגף במפלגה, יוכל הלה לנקוט בכל האמצעים המשפטיים שהדין מעמיד לרשותו, לרבות פנייה לבית הדין העליון של המפלגה, או אף לנקוט במחאה ציבורית, אולם, בשום פנים, אין לאפשר לחבר מבוקר לנסות ולסכל את עבודת המבקר בדרך של איומים כלפיו, באשר: "כל איום על עובד ציבור, רק בשל היותו כך, מהווה מעשה חמור, העלול לערער את רצונו החופשי בביצוע תפקידו, ובכך לערער את יסודות המשטר הדמוקרטי עליו מושתתת מדינה מתוקנת ומערבית, כמדינת ישראל." (ת.פ. (חיפה) 19451-09-09 מדינת ישראל נ' האני אבו רוקון [אתר נבו]). ויוער, כי לכל האמור לעיל משנה תוקף, שעה שמדובר על איום כלפי מבקר פנים, שתפקידו לעמוד בחזית "טוהר המידות", באשר אילו יתאפשר לגופים מבוקרים לפנות כלפי המבקר בלשון של איומים נוכח ביצוע מלאכתו, הרי שבכך יפגעו הם ביכולת תפקודו ובעצמאותו של המבקר, וכבר נפסק בע"ע 2146-04-12 - איגוד מבקרי הרשויות המקומיות בישראל נ' אליהו הרציג. תק-אר (2), 963, כי: "כל פגיעה בעצמאותו (שגם היא יחסית בלבד) של המבקר הפנימי, עלולה לסכל את עבודת הביקורת הפנימית ועלולה להביא להשחתת המידות ולכך שהסדרים לא יהיו תקינים."

12. על כל פנים, חרף איומיו של מר פילבר, אבצע את דו"ח הביקורת האמור, וכבר בפתחו אציין: כי משמר פילבר נמנע ביודעין מליתן גירסא פוזיטיבית ומפורטת מצידו (תוך שהוא גם נמנע מלמסור מסמכים ומידעים), אין לי כל אלטרנטיבה אחרת מלבד קביעת ממצאים עובדתיים

לכאוריים בדו"ח ביקורת זה, על בסיס המידע המצוי בפניי. ובכלל זה, עומדים בפניי שלושה דו"חות חשבונאיים שנמסרו לעיוני מאת יו"ר ועדת הביקורת, ושחלקם הוצגו בפני ועדת המנגנון שבמזכירות המפלגה, וכן שני פרוטוקולים של ישיבות ועדת הכספים.

לפי מסמכים אלו, עולים הנתונים הבאים:

א. ביום 8 לפברואר 2015, אישרה ועדת הכספים של מזכירות המפלגה (הגוף בעל הסמכות הייחודית לאישור התקציב), תקציב בסך של 32,000,000 ₪ לטובת מטה הבחירות.

ב. כבר ביום 3 למרץ 2015, מטה הבחירות החליט לעבוד על בסיס תקציב של 35,999,432 ₪ (לפי דו"ח החשבונאי שהובא מצד יו"ר ועדת הביקורת), וזאת בחריגה מובהקת מן התקציב שאושר כאמור באותה עת.

ג. ביום 10 למרץ 2015, התכנסה ועדת הכספים, ונענתה לבקשתו של מר פילבר לעלות את גובה התקציב לסך של 36,000,000 ₪ (עם אפשרות להגדלה נוספת של 1,200,000 ₪ בכפוף לאישורו של יו"ר המזכירות). לפי פרוטוקול ישיבת ועדת הכספים, עולה שלא נעשה כל גילוי לחברי ועדת הכספים בדבר העובדה כי בעת הבקשה להגדלת התקציב - מטה הבחירות כבר ביצע את החריגה הכספית מהיקף התקציב הקודם שאושר לטובתו.

ד. לבסוף, התברר (לאחר הבחירות לכנסת ה-20), לפי דו"ח חשבונאי מיום 26 לאפריל 2015, כי היקף התקציב שמטה הבחירות הוציא ו/או התחייב להוציא, עמד על סך של 45,500,000 ₪ (בחריגה שבין 9,500,000 ₪ לבין 8,300,000 ₪ מהתקציב הסופי שאושר בוועדת הכספים).

ה. בישיבת ועדת המנגנון שאירעה לאחר מכן, הופיע רו"ח אבי יהודיוף (רו"ח המלווה), וזה לא יכל לספק כל תשובה מדוע התבצעה החריגה הכה בוטה מהתקציב שאושר לטובת מטה הבחירות, מלבד הטענה כי לא הוא זה שהיה אחראי על בדיקת ההוצאות בפועל אל מול התקציב שאושר, אלא זה מר פילבר שכיהן כגזבר והוא זה אשר קיבל את ההחלטה לחרוג מן התקציב האמור.

13. מנתונים אלו (אשר גם אומתו בישיבת ועדת הכספים מיום 23.7.15), עולה באופן לכאורי כי מר פילבר (בכהונתו כגזבר מטה הבחירות), הורה על ביצוע החריגה מהתקציב שאושר לטובת מטה הבחירות כאמור לעיל, וכן גם עולה לכאורית כי מר פילבר נמנע מלגלות לחברי ועדת הכספים כי בוצעה חריגה קודמת עוד בטרם נידונה בקשתו להגדלת התקציב כאמור לעיל.

14. ואסייג: לאחר כתיבת טיוטת דו"ח ביקורת זה ומסירתו לעיונו של מר פילבר, זה נתן תגובה נוספת ובה טען כי הוא איננו חוזר בו מן העקרונות שצוינו בתגובתו הראשונית בקשר להתנהלותי ולדרכי עריכת ביקורת, אך מנגד, הבהיר, במסגרת תגובתו הנוספת, כי כלל המסמכים של מטה הבחירות הועברו ל"מצודת זאב", וכן עוד הבהיר (מבלי להתייחס לגופן של הטענות) כי שני רכיבי הוצאות שהוצאו על ידי מטה הבחירות, הוצאו ללא "שליטתו" (חרף היותו גזבר מטה הבחירות): הוצאות האוטובוסים להפגנה בכיכר רבין וההוצאות לסניפים שאושרו ישירות על ידי חברי המזכירות ואשר ניו תחת פיקוחו של מר חיים ביבס.

15. מכל מקום, ואף לאחר קבלת תגובתו הנוספת של מר פילבר, אציין: כי הואיל ומר פילבר מיאן מלספק כל נתונים אחרים מאלו שתוארו לעיל (זולת הערותיו הנקודתיות לעיל שאינן מעניקות כל הסבר ענייני לעובדות הרלוונטיות), הרי שזה לא התיר בפניי, כל אלטרנטיבה אחרת מלבד להסתמך על תוכנם ומהימנותם.

16. אי לכך, ולאור כל הנתונים שתוארו לעיל, אסיק בזאת כי מעצם כך שמר פילבר נמנע מלגלות נתון מהותי (על דבר כך שמטה הבחירות כבר התחייב לסכום הגבוה מסך התקציב הקודם) בעת הגשת בקשתו להגדלת התקציב בפני חברי ועדת הכספים שבמזכירות או בפני מנכ"ל המפלגה ו/או בפני יו"ר המזכירות, הרי שמר פילבר ביצע לכאורה עבירה בדמות של קבלת דבר במרמה כאמור בסעיף 415 לחוק העונשין, תשל"ז-1977. באשר, הסתרת העובדה האמורה מצידו של מר פילבר, היה בה כדי להביא לקבלת האישור מטעם חברי ועדת הכספים להגדלת התקציב האמור (עת שאילו חברים אלו היו יודעים על דבר החריגה האמורה בעת הגשת בקשתו של מר פילבר, יתכן כי לא היו מאשרים את הגדלת התקציב או למצער היו מציבים תנאים כאלו או אחרים בקשר להגדלה האמורה).

ולעניין תחולת סעיף 415 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, על עצם ההסתרה ואי הגילוי של מידע מהותי בעת הגשת בקשתו של מר פילבר, אפנה לאמור בת.פ. 1976/97 מדינת ישראל נ' מיכאל מילר [אתר נבו]:

"סעיף 415 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 - קובע לאמור: "המקבל דבר במרמה, דינו - מאסר שלוש שנים, ואם נעברה העבירה בנסיבות מחמירות, דינו - מאסר חמש שנים"; "מרמה" - מוגדרת בסעיף 414 לחוק העונשין: "טענת עובדה בענין שבעבר, בהווה או בעתיד, הנטענת בכתב, בעל פה או בהתנהגות, ואשר הטוען אותה יודע שאינה אמת או שאינו מאמין שהיא אמת". "לרמות" - מוגדר בסעיף 414 לחוק: "להביא אדם במרמה לידי מעשה או מחדל...עבירה של קבלת דבר במרמה איננה מחייבת קבלת טובת הנאה חומרית דווקא: די בכך שהנאשם השיג מהמרומה יתרון כלשהו. כמו כן אין צורך להוכיח שנגרם למרומה נזק חומרי: די בהפסד למרומה המתבטא בכך שהיתה פגיעה בחופש שיקול הדעת וההכרעה שלו, כתוצאה מן המרמה, שכן עבירה זו באה להגן על חופש הרצון, חופש הפעולה וחופש הבחירה של המרומה (ע"פ 817/76 דנינו נ' מדינת ישראל, פ"ד לא(3) 645, 648). בע"פ 752/90 ברזל נ' מדינת ישראל, פ"ד מו(2) 539, בעמ' 564, אמר בית המשפט: "שאם היו נפרשות בפני המרומה כל העובדות לאשורן, אפשר שהיה פועל או שחייב היה לפעול באותו עניין, במסגרת סמכותו, אחרת מכפי שפעל. סיכון זה ביקש המרמה מטעמיו שלו להסיר מעצמו, ומשהשיג מבוקשו, זכה בכך בטובת הנאה ממעשה המירמה. מלים אחרות על ידי 'הנחת דעת' קנה המרמה לעצמו שקט נפשי מפני הסיכון כי יעמוד בפני החלטה שלטונית שונה, ממנה ביקש לחמוק על ידי המירמה". על דברים אלה חזר בית המשפט העליון בע"פ 8573/96 הנ"ל בעניין מרקדו, בעמ' 539... העבירה של קבלת דבר במרמה כוללת את המרכיב של "מרמה". המרמה יכולה להתבטא בהעלמה זדונית של עובדה מהותית, או במצג חיובי שאיננו אמת (י. קדמי הנ"ל בעמ' 409, והאסמכתאות שם).."

ראה גם האמור מצד בית המשפט העליון בע"פ 5734/91 - מדינת ישראל נ' לאומי ושות' בנק להשקעות, פ"ד מט(2), 4:

..סעיף 415 לחוק העונשין קובע: "המקבל דבר במרמה - דינו מאסר שלוש שנים, ואם נעברה העבירה בנסיבות מחמירות, דינו - מאסר חמש שנים". סעיף 414 מגדיר 'מרמה' בצורה הבאה: "מרמה - טענת עובדה בענין שבעבר, בהווה או בעתיד, הנטענת בכתב, בעל-פה או בהתנהגות, ואשר הטוען אותה יודע שאינה אמת או שאינו מאמין שהיא אמת; ו'לרמות' - להביא אדם במרמה לידי מעשה או מחדל". 'במרמה' כמשמעותה בסעיף 415, היא יסוד עובדתי ויסוד נפשי. במישור היסוד העובדתי מבטא המונח את הדרישה להצגת מצג כוזב ואת דרישת הסיבתיות בין המצג להתרחשות המזיקה בדמות "קבלת דבר" (ע"פ 331/87 סלמה נ' מדינת ישראל, פ"ד מב(2) 298 בעמ' 306). מצג זה יכול שיתייחס אף לכוונה עתידית ו"יכול שיתקיים גם על-ידי שתיקה/העלמה של עובדות, אשר על פי הנסיבות מתבקש גילויין..."

17. זאת ועוד, הסתרתו של מר פילבר את העובדה הכה מהותית (בדבר התחייבויות מטה הבחירות בסכום הגבוה מסך התקציב שאושר לטובתו) מפני כל הגופים הרגולטורים במפלגה (חברי המזכירות, יו"ר המזכירות ומנכ"ל המפלגה), בעת הגשת בקשתו בפני חברי ועדת הכספים כאמור לעיל, יש בה גם כדי להביא לכאורה את מעשיו לכדי עבירה פלילית נוספת בדמות "הפרת אמונים של נושא משרה בתאגיד", וזאת כפי הנפסק בת.פ. 1976/97 מדינת ישראל נ' מיכאל מילר [אתר נבו]:

..סעיף 425 לחוק העונשין, התשל"ז 1977- קובע, כדלקמן: "מנהל, מנהל עסקים או עובד אחר של תאגיד, או כונס נכסים, מפרק עסקים, מפרק עסקים זמני, מנהל נכסים או מנהל מיוחד של תאגיד, אשר נהג אגב מילוי תפקידו במרמה או בהפרת אמונים הפוגעת בתאגיד, דינו - מאסר שלוש שנים..." לענין מהותה של "הפרת אמונים" אמר המשנה לנשיא כבוד השופט אלון בע"פ 121/88 מדינת ישראל נ. דרוויש ואח', פ"ד מה(2), בעמ' 692, כי היא כוללת: "פגיעה באמון שרוחשים חברי הקופה לטוהר השיקולים ולכנות המניעים המדריכים את פעולות נציגיהם. ערעור האמון שרוחשים חברי הקופה להנהלתה פוגע במעמדה של הקופה בעיני חבריה, ומתוך כך נפגעת גם הקופה עצמה". דיווח כוזב לממונים או לעובדים אחרים, או העלמת עובדות חשובות מהם, נחשבים אף הם כ"הפרת אמונים" (ראה: ע"פ 415/86 שלמה כהן נ. מדינת ישראל, תקדין עליון; ע"פ 491/79 שאבו נעים נ. מדינת ישראל, פ"ד לד(3) 720; ע"פ (ת"א) מדינת ישראל נ. עקיבא פרסמן, פ"מ תשמ"ב (2) 98, בעמ' 110; ע"פ 296/65 פז נ. מדינת ישראל, פ"ד כ(3) 172; ע"פ 4123/95 אור נ. מדינת ישראל, פ"ד מט(5) 184). כמו כן נפסק כי רישום כוזב במסמכי תאגיד מהווה "הפרת אמונים" (ע"פ 645/81 פניץ נ. מדינת ישראל, פ"ד לו(3) 67, בעמ' 69). כאשר מדובר בנושא משרה בתאגיד, מגבש סעיף 254(א)(4) לחוק החברות, תשנ"ט 1999- את הכלל, על פיו מחוייב נושא המשרה לגלות לחברה כל ידיעה וכל מסמך שהגיעו לידיעתו בתוקף מעמדו בחברה.. אשר ל"פגיעה בתאגיד" הנדרשת לפי סעיף 425 לחוק העונשין, הלכה פסוקה היא כי זו איננה צריכה להיות כלכלית או כספית דווקא, אלא שהיא יכולה להתבטא ב"שלילת עובדות מחברי התאגיד, בהצגת עובדות המעוותות את המצב הנכון של התאגיד, ובערעור תדמיתו של התאגיד ומידת הרצינות שהציבור רוחש לו" (ע"פ 281/82 אהרון אבו חצירא נ. מדינת ישראל, פ"ד לז(3) 673, בעמ' 714; ע"פ 839/78 מדינת ישראל נ. אבני, פ"ד לג(3) 821, בעמ' 832).. בענייננו: הנאשם עבר עבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד, שהתבטאה בהעלמת עובדות מהותיות ביותר, ומסמכים חשובים ביותר, מדירקטוריון החברה ומגופי הביקורת הפנימיים והחיצוניים שלה..

18. יתרה מזאת ובמנותק מן האמור לעיל, גם עצם חריגתו של מר פילבר מתקציב הבחירות שהוקצה לטובתו מצד הגוף המוסמך במפלגה (ועדת הכספים שבמזכירות המפלגה), היא לכשעצמה מהווה הפרה בוטה של נושא משרה בתאגיד את הוראות הגוף המוסמך, המהווה גם את הדירקטוריון של המפלגה (מזכירות המפלגה), וזאת באופן שיש בו להביא לכדי חיובו האישי בסך החריגה שנוצרה מעצם הפרת האמונים האמורה - כאמור בדברי בית המשפט הגבוה לצדק - בבג"צ 1065/89 - יעקב גולני ו-2 אח' נ' מר דב שיש ו-8 אח'. פ"ד מה(1), 441:

"..חלה על המנהל גם חובת האמון (LOYALETY) שעניינה בדרישה שהמנהל יפעל אך ורק לטובת קידום ענייני החברה ולא לשם קידום ענייניו הוא או עניינים אחרים הזרים לטובת החברה. העיקרון של חובת האמון המוטלת על מנהל בחברה נזכר בפסיקה הישראלית עוד בראשית ימיה וכה אמר בהקשר זה השופט חשין: "מנהלי החברה משמשים שלוחי החברה ועושי דברה. במידה מסויימת הם נאמני החברה, וכמנהלים עליהם לכוון את מעשיהם לטובת החברה, ורק לטובתה. שום אינטרס אחר, אישי, צדדי, אסור לו כי ישפיע עליהם, ויסיר את ליבם מאחרי החברה וטובתה". (המ' 100/52 חברה ירושלמית לתעשייה בע"מ נ' אגיון, פ"ד ו 887, 889).. כך אמרנו בעבר: "האם זכאית החברה לקבל מהמנהל את הכספים שהיא הוציאה כתוצאה צפויה מהפרת חובתו של המנהל? התשובה על כך היא בחיוב...המנהל חייב להעמיד לרשות החברה כל אותם הכספים שהיא הפסידה כתוצאה צפויה מהפרת חובתו כלפיה...המנהל...מביא לידי כך שיושבו לה (לחברה - ד.ל.) כספים שהוציאה בגין הפרת חובת האמון שלו כלפיה...". (ע"א 585/82; 818; 817/79 הנ"ל, בע' 281. וראה גם ע"א 67/77 קרסו ואח' נ' קרסו ואח', פ"ד לא(236) 236)..אמור מעתה, שמנהל נושא באחריות כלפי החברה, שהשלכותיה, במקרה של כשלון והפרת החובה, תתבטאנה גם בפגיעה בכיסו הפרטי. מובן, כי המודעות של המנהל לכך שבשל פעילותו הכושלת בחברה הוא עלול לשאת בתוצאות באופן פרטי, יש בה כדי להביא לכלל הקפדה על ניהול תקין וזהיר ודבקות במשימה לשרת את החברה באחריות ובנאמנות..כבר ציינתי לעיל, שאם מתקיימת תשתית עובדתית, המצביעה על הוצאה שאין לה כיסוי בפריט חשבון שאושר בתקציב הזה בלתי חוקית, וראוי לו לממונה, שיעשה שימוש בסמכותו ויחייב את האחראים לתשלום הבלתי חוקי להשיב לקופה הציבורית מכספים, הסכום שנגרע ממנה.."

19. אשר על כן, ונוכח המוטעם לעיל, הנני לקבוע באופן לכאורי כי מר פילבר נמנע מלגלות לחברי ועדת הכספים שבמזכירות המפלגה, ולגופים רגולאטורים אחרים, כי חרג הוא מן התקציב הראשוני שהוקצה לרשותו, וזאת בעת הגשת בקשתו להגדלת גובה התקציב האמור. בכך פגע מר פילבר בחופש שיקול הדעת של חברי ועדת הכספים לעיל ואף זכה לקבלת מבוקשו, תוך ביצועה של עבירה פלילית בדמות "קבלת דבר במרמה" וכן תוך ביצועה של עבירה מסוג "הפרת אמונים של נושא משרה בתאגיד".

כמו כן, מר פילבר, בהיותו גזבר מטה הבחירות ונושא משרה במפלגה (תאגיד) כאמור לעיל, הביא בפועל לחריגה דרקונית מהתקציב הסופי שהוקצה לטובתו, וזאת ללא כל סמכות חוקית ותוך הפרה בוטה של החלטת ועדת הכספים (שסמכותה לקביעת התקציב עוגנה בפסק דינו של בית הדין הפנימי של המפלגה כפי שתואר בהרחבה לעיל).

בכך, הכניס מר פילבר את המפלגה לגרעון כספי (מקום שגרעון זה, ככל הנראה, היה נמנע אילו מר פילבר היה פועל כמצוות החלטת ועדת הכספים) וכן ביצע הוא לכאורה עבירה פלילית בדמות של "הפרת אמונים של נושא משרה בתאגיד". כמו כן, מעשיו של מר פילבר

לעיל, גם באים בגדר המקרים שהוכרו בבית המשפט הגבוה לצדק, ככאלו המחייבים לנקוט בהליכים משפטיים להשבת הכספים שהוצאו תוך החריגה האמורה ולקבלת שיפוי בגין הנזקים שהוסבו למפלגה כתוצאה מהתנהלותו של זה האחרון.

20. יש לזכור, בטרם נעילה, כי כספי המפלגה, אינם כספים "בבעלותו של גוף פרטי", אלא כספי ציבור הם, הנגזרים מתהליכי מימון המפלגות, ואין גורם כל שהוא במפלגה רשאי לעשות בכספים אלו כרצונו או כבתוך שלו, כאמור בדבריו של בית המשפט העליון - בע"א 8414/08 אריה טל נ' אברהם פריד, תק-על 2008(4), 1001, 1009 (2008):

"המפלגה אינה יכולה לעשות בכספי מימון הבחירות כבתוך שלה, בחינת עושה סחורה בפרתו של חברו, אלא בגדרי הדין, הדין הכללי וחוקתה שלה. אין המדובר בפעולה בכספי הפרטי של אדם, שככלל הוא עושה בו כבתוך שלו, אלא בכספי ציבור בדרגה המובהקת ביותר, כספי משלם המיסים שנועדו למימושם של תהליכים דמוקרטיים."

אף במידה ואכן הוצאו כספים על ידי גורמים שונים, ללא "שליטתו" של מר פילבר (כפי טענתו), עדיין אין הדבר מסביר את החריגה הכה דרקונית מהתקציב (גם בהתעלמות מהסכומים שלגביהם טען מר פילבר שהם הוצאו ללא "שליטתו"), וממילא טענה מסוג זו (בדבר הוצאת כספים שלא ב"שליטתו") לא תישמע ממי שכיהן כגזבר מטה הבחירות, אשר מעצם תפקידו נדרש לוודא כי "כספי ציבור" אלו - לא יוצאו ללא אישורו המפורש.

21. לפיכך ונוכח המוטעם לעיל, אמליץ בזאת על נקיטת הליכים כנגד מר פילבר לצורך השבת כספי החריגה, מכיסו הפרטי, כמצוות פסיקתו של בית המשפט הגבוה לצדק (שצוטטה לעיל), וכן אמליץ על קביעת נוהל עבודה אשר יכפיף כל הוצאה כספית עתידית (במסגרת מערכת הבחירות לכנסת ה-21), לאישורה האפרורי של ועדת הכספים, תוך קביעת מנגנונים וסנקציות אישיות בגין כל סטייה מהסדרי הנוהל האמור.

22. אשר על כן: אלה הן, אפוא, מסקנותיי והמלצותיי. לפיכך, אבקשך להודיעני האם בכוונתך ליישמן (כפי הנדרש בדין הנורמטיבי).

לעניין חובתך לקיים דיון ולשקול את יישום מסקנותיי, אפנה לאמור בת"א (מחוז-חיפה) 28466-03-13 קונדיטוריה שפיק בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל, תק-מח 2014(4), 18165:

"לא פעם נאמר כי אסור שממצאי הביקורת והמלצות המבקר יוותרו עלי ספר בלבד. הותרת דו"חות המבקר למשפט הציבור בלבד אינה מספקת כדי להבטיח את אפקטיביות הביקורת וכדי לוודא כי ליקויים שנמצאו יתוקנו. כך, למשל, בבג"צ 766/87 הנ"ל מציין בית המשפט כי "מינהל תקין מחייב כי ביקורת מהותית של מבקר המדינה לגבי גוף מבוקר לא תישאר אות מתה" (שם, עמ' 619). מבקר המדינה הקודם, השופט בדימוס מ' לינדנשטראוס, במאמרו "סוגיות נבחרות בביקורת המדינה", ספר אורי קיטאי 85 (תשס"ח), ציין כי "אסור שחוקי הביקורת שקבעה הכנסת יהפכו ל"אות מתה". אסור שהביקורת תמות מות נשיקה עקב חוסר היכולת לוודא את יישומה" (שם, עמ' 86).. גם בתי המשפט נתנו ידם להבטיח את אפקטיביות הדו"חות ויישום המלצות. בתי המשפט חזרו וציינו בפסקי דין רבים כי על הגופים המבוקרים לפעול ליישום המלצות המבקר ואם לא יעשו כן ללא נימוק ראוי ייחשב הדבר כהתנהגות בלתי סבירה המצדיקה התערבות שיפוטית... ויובהר: גם אם המלצות מבקר המדינה אינן מחייבות במישרין את הרשות לנהוג

על-פיהו, הרי שהן משפיעות על האופן שבו עליה להפעיל את שיקול דעתה. אם הגוף המבוקר אינו מיישם את ההמלצות, רובץ עליו נטל לנמק את החלטתו בנימוקים בעלי משקל (השוו: בג"ץ 766/87 צוקר נ' ראש עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד מב(2) 610, 618-619 (1988); כן ראו בן-פורת "מבקר המדינה", בעמ' 95, 109). ברי כי התעלמות גורפת ובלתי מנומקת מהמלצות המבקר, לא תוכל להיחשב לסבירה. גם אי-מתן משקל מספק להמלצות המבקר עלול, בנסיבות מסוימות, לעלות כדי אי-סבירות. על הגוף השלטוני לבחון את ההמלצות לגופן, תוך שהוא מעניק להן את המשקל הראוי (השוו: בג"ץ 935/89 גנור נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מד(2) 485, 520-521 (1990). בהתאם לא היססו בתי משפט במסגרת עתירות לבית המשפט הגבוה לצדק להעביר תחת שבט ביקורתם את פעולות רשויות המינהל ביישום המלצות המבקר. כך גם בבג"צ 9223/10 התייחס בית המשפט העליון..הוסיף בית המשפט וציין כי "ככל שהמשך תהליך הפקת הלקחים ותיקון הליקויים לא יתקדם כמצופה, שמורות לעותרים כל טענותיהם במישור זה" (פסקה 33) (ראו גם: א' רובינשטיין וב' מדינה הנ"ל עמ' 754, 755; בג"צ 2126/99 דה הס נ' עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד נד(1) 468, 478 (2000)...בשים לב להלכות אלו דומה כי התעלמות גופים מבוקרים מהמלצות של מבקר המדינה, הימנעותם מתיקון ליקויים שנמצאו ואי קיום הוראות חוק המבקר בעניין יישום ההמלצות, עשויה להיחשב כהתנהלות בלתי סבירה במישור המינהלי מחד ולהקים עילת תביעה בנוזיקין למי שנפגע מהתנהלות זו מאידך."

ועוד אבאר אגבית כי כמבקר פנים, אין תפקידי מסתיים בעת כתיבת דו"ח ביקורת זה, אלא שבסמכותי גם לעקוב ולחתור ליישום המסקנות שבתוכנו הלכה למעשה. וראה בהקשר זה, האמור בה"פ (מחוזי-ת"א) 35152-01-14 שי גלילי, עו"ד נ' מפלגת הליכוד, תק-מח 2014(3): 1252

"...על חשיבותו של תפקיד המבקר הפנימי עמד גם כב' הנשיא ברק בבג"ץ 5682/02 פלוני נ' ראש ממשלת ישראל, פ"ד נז(3) 84, 93: "חשיבותו של תפקיד המבקר..מתבקשים גם בשל זכותו של הציבור לדעת על פעולת הרשות ותיקנות תפקודה (בג"ץ 5743/99 דואק נ' ראש עיריית קריית ביאליק, פ"ד נד(15) 410, 415 (3). זכות זו מוגשמת, בין היתר, על יסוד בדיקה של הרשות וביקורת שלה על ידי גורם בלתי תלוי, המדווח על ממצאיו ועוקב אחר יישום המלצותיו. חשיבותו של מוסד הביקורת הנה, על כן, גם בפיקוח והשמירה על היעילות ושלטון החוק לא רק בעיני הגוף המבוקר עצמו אלא גם בשם הציבור כולו. עבודת הביקורת באה לוודא כי לא יעשה שימוש לרעה בכוח הרב הנתון לרשות וכי היא אכן תפעל למימוש מטרותיה (זמיר, "הביקורת הפנימית והמינויים הפוליטיים", עיונים בביקורת המדינה (חוברת 46, תשנ"א (14)...)..."

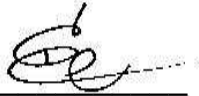
ואזכר גם לסיום, כי מחובתך העצמאית לקיים דיון ולשקול הטמעת מסקנותיי, כמצוות סעיף 6א' לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992, הקובע כי:

"(א) הוגש דין וחשבון של המבקר הפנימי כאמור בסעיף 6, תקיים הנהלת הגוף הציבורי דיון בממצאיו תוך 45 ימים מיום הגשתו; העתק מפרוטוקול הדיון יועבר לממונה כמשמעותו בסעיף 5; (ב) לא פעלה הנהלת הגוף הציבורי כאמור בסעיף קטן (א), רשאי כל חבר מחבריה לפנות לממונה, בכתב, ולדרוש קיום הדיון; היתה דרישה כאמור, יורה הממונה על קיום הדיון תוך 30 ימים מיום קבלת הדרישה."

המוסד לביקורת

23. אשר על כן, אבקשך להודיעני, ללא כל דיחוי, האם בכוונתך לדון או ליישם את מסקנותיי כאמור לעיל. כמו כן, אבקשך להציג דו"ח ביקורת זה בפני יו"ר מזכירות המפלגה, כמצוות סעיף 11 לחוק הביקורת הפנימית, תשנ"ב-1992.

בברכה,

גלילי שי, עורך דין
מבקר מפלגת הליכוד